

FLPP

FUNDAMENTĀLIE UN
LIETIŠĀIE PĒTĪJUMU
PROJEKTI

**Transformatīvas digitālās mācīšanās ieviešana pedagoģijas zinātnes doktora
programmā Latvijā
(DocTDLL) Izp-2018/2-0180**

***Implementation of Transformative Digital Learning in Doctoral Program of
Pedagogical Science in Latvia
(DocTDLL) Izp-2018/2-0180***

Ieteikumi projekta rezultātu ilgtermiņa nodrošināšanai un īstenošanai augstākās izglītības doktorantūras studiju programmās Latvijā

Galvenā izpildītāja
Dr. Ilga Prudņikova

Ieteikumi

- Projekta dalībnieku kopējā darba rezultāts, lai veicinātu augstskolu pārvaldības pārstāvju, augstskolu docētāju un pētnieku, doktorantūras studentu, izglītības nodrošinātāju un citu ieinteresēto pušu *atbalstu* projekta rezultātu ilgtermiņa nodrošināšanai un īstenošanai augstākās izglītības doktorantūras studiju programmās Latvijā.
- Šis dokuments paredzēts divām galvenajām mērķa grupām:
  - doktorantūras studentiem un
  - augstskolu pārvaldības pārstāvjiem, docētājiem un pētniekiem.

- 2020.gadā tika izstrādāta un uzsākta īstenot kopīgā doktora studiju programmu **“Izglītības zinātnes”**, pamatojoties uz Izglītības un zinātnes ministrijas informatīvo ziņojumu “Priekšlikumi konceptuāli jaunas kompetencēs balstītas izglītības prasībām atbilstošas skolotāju izglītības nodrošināšanai Latvijā”.
- Digitalizācijas procesi doktorantūras studiju īstenošanā ir attīstības stadijā, tomēr **transformācija notiek palēnināti**. Procesu var paātrināt, mainot saturu, metodes, organizācijas formas, attieksmi, apgūstot jaunas prasmes IKT jomā, piesaistot nepieciešamos speciālistus. Svarīga loma tiek piešķirta saiknei ar darba devējiem un uzņēmumiem, ko varētu iesaistīt studiju procesa transformēšanā, izpildot noteiktus, iepriekš sagatavotus uzdevumus un īstenojot mācību stratēģiju.
- COVID-19 radītie apstākļi sākot ar 2020.gada marta mēnesi pasaulē un Latvijā, tai skaitā FLPP DocTDLL ietvaros, ir veicinājuši pāreju no tradicionālās mācīšanas un mācīšanās prakses uz kombinētu mācīšanos, kas studiju procesā, pētniecībā un darba procesā integrē **attālinātu pieeju**.

DocTDL projekta rezultātu ieviešanas ieteikumu detalizēts apraksts

Stratēģija:

- Nodrošināt saskaņotu sistēmu pedagoģijas zinātņu doktorantu sagatavošanā **gan īstermiņā, gan ilgtermiņā**, aptverot un integrējot trīs transformēšanas dimensijas – psiholoģisko (savu spēju apzināšanu digitālo transformāciju kontekstā), apziņas (pārliecības un vērtību pašnovērtēšana), pedagoģisko (pieredzes pilnveidošana un izmaiņas darbībā)

Jeb pedagoģiskās darbības transformēšana, praktiski realizējot jaunākajās psiholoģijas un neirozonātņu atziņās balstītu profesionāli pedagoģisko filozofiju.

Studiju modeļu transformēšanas konceptcija

- **Digitalizēšana** – studijas un pētniecība lielā mērā ir tiešaistē, studentu, doktorantu, docētāju gatavību nosaka digitālā kompetence, jeb vispārējās digitālās kompetences transformēšana pedagoģiskiem mērķiem;
- **Sadarbība** – galvenokārt sociālā konstruktīvisma modeļi, mērķtiecīgi papildināti ar citiem modeļiem; sadarbības augstākā forma - partnerība
- **Komunicēšana** – atvērts dialogs, veidots uz savstarpējas uzticēšanās un palīdzības pamata;
- **Studiju autentiskums** – jēgpilna problēmu risināšana un pētniecisks akadēmiskais process;
- **Pētniecība** – koordinēta fundamentālu problēmu risināšanai doktorantu un docētāju komandās un partnerattiecībās;
- **Novērtēšana** – pašnovērtēšanas un doktorantu individuālo sasniegumu novērtēšanas prioritāte dialogā;
- **Globalizēta pētniecība un studijas** – nacionālās kultūras vērtību apzināšana starpkultūru sadarbības kontekstā;
- **Demokratizācija** – reducētas hierarhiskas attiecības par labu partnerībai, mācīšanas un mācīšanās lomu efektīva saplūšana.

Ieteikumi doktorantūras studentiem

- Studiju procesā doktorantūras studentiem pētnieka digitālās kompetences sasniegšanu atviegļina un veicina ar digitālo prasmi pastiprināta praktiskā, mācību vai pētnieciskā veida izziņas darbība, kas saglabā studiju pētniecisku raksturu no problēmu risināšanas studiju sākumā līdz autonomai pētīšanai kompetences līmenī.
- Pētniecības kompetences veidošanos raksturo akadēmiskie rezultāti un individuālie sasniegumi doktorantūras līmenī, vērtības, stratēģijas, mērķi, pētnieciskā procesa struktūra, svarīgākie priekšnoteikumi.

Secināms

- **Svarīgākie konstatējumi un iespējas uzlabojumam doktorantūras līmenī ir saskaņā ar 2020. gada 25. jūnija Ministru kabineta rīkojumu Nr. 345 Par konceptuālo ziņojumu "Par jauna doktorantūras modeļa ieviešanu Latvijā":**
  - ✓ *Labā vadītāja un labas vadības iezīmes;*
  - ✓ *Konkurētspējīgs atalgojums;*
  - ✓ *Sasaiste ar pētniecību;*
  - ✓ *Studiju programmu un doktorantūras skolu atbilstība;*
  - ✓ *Digitālā pratība;*
  - ✓ *Laiks un resursi;*
  - ✓ *Slodze;*
  - ✓ *Izdegšanas sindroms.*

Ieteikumi augstskolu pārvaldības pārstāvjiem, docētājiem un pētniekiem

- Augstākā izglītība un zinātne nosaka nācijas intelektuālo potenciālu, veido izglītības sistēmu, gatavojot speciālistus, atbalstot un mainot vērtības, radot un izplatot idejas, zināšanas.
- Augstskolu pārvaldības pārstāvjiem, docētājiem un pētniekiem **ir lielas iespējas** ieviest izmaiņas, kādas izglītībā prasa ilgtspējīga attīstība, pozitīvi ietekmēt talantīgu jauniešu piesaisti zinātnei un tehnoloģiju attīstībai.

- Augstākās izglītības institūcijām, to docētājiem un studējošajiem pārkārtoties uz agrāk nepieredzētu studiju procesa īstenošanas modeli.
- (Ne)gatavība nodrošināt mācīšanu un mācīšanos šādā attālinātā formātā, kurā pamazām ierobežotas un liegtas jebkādas klātienēs kontakta iespējas, bijusi un joprojām augstskolās ir atšķirīga.

Svarīgākie priekšnoteikumi

- Vietējās pašvaldības kā ekosistēmu attīstības finansētāji un veicinātāji (*jāizvirza priekšlikumi normatīvo aktu precizēšanai, ļaujot pašvaldībām pilnu rīcības brīvību, realizējot atbalstu izglītības un pētniecības iestādēm*)
- Uzņēmumu modernizācijas atbalsts (*jāizmanto sociālo partneru un citu nevalstisko organizāciju atbalsta iespējas, jāpilnveido klasteru, inkubatoru, kompetenču centru darbība un jāattīsta mentoru kustība*)
- Finansējums mobilitātei (*paredzēt iespēju segt doktoranta atalgojuma, kā arī pētniecības un mobilitātes izmaksas*)
- Garantētā nodarbinātības amata vieta (*par prioritāti jāizvirza spēja piesaistīt un noturēt pētniekus un ar nodokļu sistēmas palīdzību motivēt zinātniekus*)
- Prasmju, tai skaitā digitālo un produktivitātes attīstīšana (*svarīgi ir apzināt, kas ir jā saglabā un kas transformējas digitālo tehnoloģiju ietekmē, kas mainās datora un cilvēka mijiedarbībā*)

Latvijas Zinātnes padomes fundamentālo un lietišķo pētījumu projekta “Transformatīvas digitālās mācīšanās ieviešana pedagogijas zinātnes doktora programmā Latvijā”(DocTDLL) Izp-2018/2-0180

- Ieteikumi projekta rezultātu ilgtermiņa nodrošināšanai un īstenošanai augstākās izglītības doktorantūras studiju programmās Latvijā **nodrošina pamatu** mērķtiecīgai pedagogijas zinātnes doktora programmu studentu sagatavošanai **gan īstermiņā, gan ilgtermiņā un tās pilnveides iespēju formulējumam** Latvijas izglītības sistēmā.